

Makale Geliş Tarihi

28.10.2024

Makale Yayın Tarihi

20.12.2024

‘KIRIK ÇEMBER’ FİLMİNİN GOTTMAN ÇİFT TERAPİSİ YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ

ANALYSIS OF THE ‘BROKEN CIRCLE’ MOVIE USING GOTTMAN COUPLE THERAPY METHOD

Neslihan BAYKAL TUNA¹*¹Yakın Doğu Üniversitesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü,**Orcid: <https://0009-0001-9766-2996>***Doç. Dr. Meryem Karaaziz²***²Yakın Doğu Üniversitesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü**Meryem Karaaziz : <https://orcid.org/0000-0002-0085-612X>***Öz**

Çift ve Aile Terapisi eğitimlerinin yürütülmesinde film analizi yönteminin kullanılması, kuramsal bilgilerin filmin karakterleri aracılığıyla gözlem ve uygulama yapılmasını olanaklı kılmaktadır. Bu çalışmada ‘Kırık Çember’ filmi Gottman Çift Terapisi yönteminden yararlanılarak film analizi yöntemi ile incelenecektir. Elise ve Didier’ ın, tutkulu bir aşk ile başlayan ilişkileri altı yaşındaki kızları Maybell’ in ölümü ile derinden sarsılır. Gottman Çift Terapisi, Dr. John Gottman ve Robert Levenson tarafından boylamsal araştırmalara dayanarak geliştirilmiş, duyguları odağına alan bir çift terapisi yöntemidir. Gottman yönteminin Türkiye’ de kullanımına dair çalışmalar sınırlı sayıdadır. Yapılan literatür taramasında farklı Aile ve Çift Terapisi ekollerinin film analizi yöntemi ile ele alındığı görülmüş ancak Gottman Çift Terapisi yönteminin film analizi ile incelenmesi üzerine bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın literatüre kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gottman Çift Terapisi, film analizi, ilişki, yas**Abstract**

Using the film analysis method in conducting couple and family therapy, training makes it possible observe and apply theoretical knowledge through the charecters of the film. In this study, the movie ‘Broken Circle’ will be examined by film analysis method using the Gottman Couple Therapy methom. Elise and Didier’ s relationship, which started with a passionate love, is deeply shaken by the death of their six year old doughter Maybell. Gottman Couple Therapy, it is a couple therapy method that focuses on emotions, devoloped by Dr. John Gottman and Robert Levenson based on longitudinal research. There are a limited number of studieson the use of the Gottman method in Turkey. In the literature review, it was seen that different schools of family and couple therapy were discussed with the film analysis method, but no study was found on the examination of the Gottman Couple Therapy method with film analysis. It is thought that this study will constitute a source for the literature.

Key Words: Gottman Couple Therapy, movie analysis, relationship, grief**1. GİRİŞ**

Bu makalede, Gottman Çift Terapisi kavramları ‘Kırık Çember’ filmi üzerinden ele alınmaya çalışılmaktadır. Filmler 1950’ lerde psikanalizin ilgisini çekmeye başlamış, son yıllarda

kongrelerde, sempozyumlarda ve psikoloji eğitimlerinde de film analizinin kullanılması ivme kazanmıştır (Terbaş, 2013).

John Gottman ve meslektaşı Robert Levenson tarafından yaklaşık 40 yıl önce evlilik ve boşanma üzerine araştırma yapmak için ‘Aşk Laboratuvarı’ adı verilen araştırma laboratuvarı kurulmuş, burada çiftler günlük rutinlerini yaşarken kameralarla gözlenmiş, stres hormonları ölçülmüş, kan dolaşım hızları takip edilmiştir (akt. Anlatan, 2021). Gottman Çift Terapisi duygu odaklı, davranışsal, bilişsel, varoluşsal, öyküsel, sistemik, psikodinamik, derin eklektik bir yaklaşımdır (Gottman, 2020).

Türkçe literatür taraması yapıldığında genel olarak çift terapisi bağlamında Gottman yöntemi hakkında çok az sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Literatürde yer alan bu çalışmalar Anlatan tarafından yapılmış bir tarama çalışması ile İlhan ve Yöntem tarafından yapılan bir ölçek çalışmasıdır. Literatürde film analizi bağlamında birçok farklı terapi ekolünde film analizi çalışması yer almakta ancak Gottman Çift Terapisi bağlamında bir film analizi çalışmasına rastlanılmamaktadır. Bu bakımdan ‘Kırık Çember’ filminin Gottman Çift Terapisi yöntemi ile incelendiği bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada amaç ‘Kırık Çember’ filminin Gottman Çift Terapisi kavramları ile irdelenmesidir. Bu amaca yönelik olarak Gottman Çift Terapisinde yer alan onarma girişimi, onarmayı kabul etme, birbirine yönelme, mahşerin dört atlısı, güçlü ilişki evi kavramları filmde ilişkilendirilen sahnelerin ışığında izah edilmiştir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi kullanılarak, ‘Kırık Çember’ filmi Gottman Çift Terapisi yöntemi bağlamında incelenmektedir. Doküman Analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir (Sak, Şahin Sak, Şendil ve Nas, 2021). Dokümanlar, hem basılı hem de elektronik materyaller olabilir (Bowen, 2009). Örneğin, raporlar, sergiler, grafikler, fotoğraflar, filmler kullanılabilir (Kümbetoğlu, 2017). Çalışma sürecinde film araştırmacı tarafından üç kez izlenmiş, elde edilen bulgular Gottman Çift Terapisi kavramlarına göre sınıflandırılmıştır.

2.1. ‘Kırık Çember’ Filminin Özeti ve Filmin Künyesi

Johan Heldenbergh’ in aynı adlı tiyatro oyunundan Felix Van Groeningen tarafından sinemaya uyarlanan, orijinal adıyla ‘The Broken Circle Breakdown’ filmi 2012 Belçika yapımıdır. Filmin karakterleri; Didier, Johan Heldenbergh; Elise/Alabama, Veerle Baetens; çiftin kızları Maybell ise Nell Cattrysse tarafından canlandırılmaktadır. Hikaye 2006 yılında Belçika’ nın Gent şehrinde geçmektedir. Film, Didier ve orkestrasının sahnede söylediği Bluegrass tarzı şarkı ile başlar, Maybell’ in hastane sahnesi ile devam eder. Film geçmiş ve bugün arasında gidiş gelişlerle ilerler. Didier Elise’ nin dövme stüdyosuna girmesiyle tanışır ve müzik grubuyla sahneye çıktıkları yere davet etmesiyle ilişkileri başlar. Elise’ in hamile kalması üzerine ilişkileri ciddileşir, müzik ve doğa ile içiçe oldukları, büyük oranda yolunda giden, doyumlu bir ilişkileri vardır. Kızları Maybell altı yaşında kansere yakalanır. Kızlarının hastalığı sırasında çift birbirine destek olur ancak Maybell’ in ölümü ile birlikte işler çığırından çıkar ve yaşadıkları acının büyüklüğü ile baş edemezler ve birbirlerinden gittikçe uzaklaşırlar. Elise yaşadığı kaybın acısını kaldıramaz ve hayatına son verir. Filmin güçlü müzikleri izleyicinin karakterlerin acılarıyla içsel bağ kurmasını sağlamakta ve hikayenin etkisini artırmayı desteklemektedir.

Tablo 1. Kırık Çember Filminin Künyesi

Senarist:	Johan Heldenbergh, Mieke Dobbels
Yönetmen:	Felix van Groeningen
Oyuncular:	Veerle Baetens, Johan Heldenbergh
Yayın Yılı:	2012
Türü:	Dram
Süre:	111 dakika
Ülke:	Belçika
Dili:	Felemenkçe

2.2. Araştırma Etiği

Bu araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir.

3. BULGULAR

Bu makalede incelenen ‘Kırık Çember’ filminde, evlilik, ilişki, evlat kaybı, yas, intihar olguları işlenmektedir. Gerçek hayatı ve her insanın yaşayabilme ihtimali olan olay ve olguları sunan filmler insan psikolojisine ve ilişkilere dair çok şey anlatmaktadır. Kırık Çember de bu tür filmlerdendir.

Gottman çift terapisi kuramına göre, çiftin ilişkisinde devam eden aldatma veya karakterolojik şiddet varsa, çift terapisi kontrendikedir. Gottmanlar aile içi şiddeti durumsal ve karakterolojik olmak üzere ikiye ayırır. Karakterolojik şiddet uç noktadadır belli bir fail ve kurban vardır. Şiddet kurbanı kontrol etmek ve gözünü korkutmak için kullanılır. Durumsal şiddet ise kontrolden çıkmış bir tartışmadır, simetrik, yaralanmaya yol açmayan, korku ve yıldırma içermeyen bir şiddet türüdür. Durumsal şiddet tedavi edilebilirken, karakterolojik şiddet tedavi edilemez (Gottman Institute, 2020). Elise ve Didier’ in ilişkisinde devam eden aldatma ve karakterolojik şiddete rastlanmamaktadır.

Güçlü İlişki Evi Kuramı

Güçlü ilişki evi, temel ve önemli ihtiyaçları anlatan dokuz parçadan oluşmaktadır. Evin ilk üç seviyesi çiftin arkadaşlığının temel bileşenlerini tanımlar (Gottman Institute, 2020). Filmde yer alan çiftin ilişkileri, kızlarının ölümünden önce Gottman yönteminde yer alan güçlü ilişki evi modeline yakinken, kızlarının ölümünden sonra hızla çatışmalı, mahşerin dört atlısını kullanan, pozitiflikten çok negatifliğe yer veren, yolunda gitmeyen ilişki modeline doğru dönüşmektedir. Elise’ in 93. dakikada biliyordum böyle olacağını, her şey gerçek olamayacak kadar güzeldi, insan kimseyi sevmemeli demesi, evliliklerinin kızlarının hastalanmasına kadar yolunda gittiğine işaret etmektedir. **Sevgi haritaları oluşturma**; partnerlerin, birbirlerini tanıyabilmek ve anlayabilmek için açık uçlu sorular sormalarıdır (Akt. Anlatan, 2021). Filmin 5. dakikasında Didier Elise’ i yaşadığı yere götürür, buranın tamamı senin mi, tavuklar, at da senin mi diye sorar, Elise. Didier Amerika hayranıdır ve kovboy gibi yaşamaktadır. Tutkulu bir cinsellik yaşadıklarına ve ardından birbirlerini daha yakından tanımaya yönelik ‘neden banjo çalıyorsun, neden bu kadar çok dövmen var’ gibi sorular sorduklarına şahit oluruz. Çift birbirinin cevaplarını ilgi ile dinlemektedir. **İlgi ve beğeni paylaşma**; çiftlerin birbirini takdir etme, şefkat ve saygı duymaları ile ilgilidir (Akt. Anlatan, 2021). **Birbirine yönelme**; çiftin bağ kurmak için birbirine yönelik hamlelerde bulunmasıdır (Gottman, 2020). Filmin 87.

Dakikasında Maybell' in ölümünden sonra, sahnede şarkı söyledikleri sırada Didier, elini Elise' e uzatır ancak eli havada kalır, karşılık bulamaz. **Olumlu bakış açısı;** partnerlerin birbirine karşı olumlu bakış açısına ve mizah duygusuna sahip olmalarını ifade eder. 16. dakikada Elise' in geldiğini camdan gören Didier' in onu muzip bir şekilde iç çamaşırları ile karşılaşması ve 26. dakikada Didier' in Elise' in gözlerini bağlayarak yaptığı terandayı eğlenceli bir şekilde göstermesi olumlu bakış açısına örnek olarak gösterilebilir. **Çatışmayı yönetme;** araştırmalara göre, ilişkilerde yaşanan çatışmaların %69' u çözülemezdir (Gottman, 2020). Bu bulguya göre çatışmaları çözmek yerine yönetmek ve bazı çatışmaların çözülemeyeceğini kabul etmek daha efektiftir. Filmin 34. dakikasında Didier, Elise' e kuşun ölümü üzerine Maybell ile aralarında geçen konuşmaları anlatır. Didier, ölüm sonrasına dair bir cennet cehennem inancı taşımamaktadır. Bu nedenle bunları Maybell' e anlatamadığını ifade eder. Elise anlayışla dinler, Didier' in duygu ve düşüncelerini. **Hayalleri gerçekleştirme;** partnerlerin birbirlerine hayallerini, değerlerini anlatmasıdır. Filmin 12. dakikasında birlikte doğada vakit geçirdiklerini, ata bindiklerini, Didier' in Elise banjo çalıp hikaye anlattığını görürüz **Ortak anlam yaratma;** çiftler birbirlerinin hedefleri, değerleri, felsefeleri, kültürleri, inançları ile ortak bir yaşam ve anlam sistemi oluşturur. Ritüeller, kutlamalar, bayramlar bu ortak anlamı oluşturur (Gottman, 2020). 14. dakikada Didier' in müzisyen arkadaşları ile birlikte ateş başında şarkılar söylenir. 20. dakikada evi çocuklu bir aile olarak yaşayabilecekleri hale getirirler. Evlerinin bahçesinde ateşli gösteriler eşliğinde, sevdikleriyle yeni yılı kutladıklarına 27. dakikada şahit oluruz. Filmde yer alan bu sahneler çiftin ilişkilerinde ritüeller ve kutlamalar aracılığıyla ortak anlam yarattıklarını göstermektedir. **Yumuşak başlangıç;** partnerlerden birinin konuşmak istediği konuyu yumuşak bir şekilde dile getirmeye başlaması olarak tanımlanmaktadır (Gottman). Filmin 3. dakikasında, kızları Maybell' in tedavisi için buldukları hastahane odasında Didier' in çökkün bir ruh halinde ağladığını gören Elise, Didier' i elinden tutup odanın dışına çıkarır ve yumuşak bir ses tonuyla, bir konuda anlaşalım, ağlayacaksa evde ağlayacağız burada pozitif olacağız der. Birbirlerini şefkatle öper ve sarılırlar. **Sert başlangıç;** eşlerden birinin tartışmaya yüksek sesle, saldırgan ve sert bir şekilde başlamasıdır (Akt.Yöntem ve İlhan, 2018). Filmde 9. dakikada Elise' in sert bir başlangıç yaptığını tanık oluruz. Maybelle' e öğle yemeği getiren hasta bakıcının odaya girişiyle Elise öfke ile ' o hasta, o hasta' diye bağırır. Ardından öfkelerini sen de bir şey söyleyebilirdin diyerek Didier' e yöneltir. Didier de bağırarak karşılık verir. **Telafi Girişimi;** partnerlerden birinin sert bir şey söyledikten sonra onarmak için girişimde bulunmasıdır (Gottman, 2020). Filmin 10. dakikasında Elise' in , Didier ve Maybell' den özür dileyip, Didier ile el ele tutuşarak telafi girişiminde bulunduğunu, Didier' in de , sorun değil canım diyerek Elise' den gelen onarma girişimini kabul ettiğini görülmektedir. Didier' 19. dakikada kamyonetine doldurduğu inşaat malzemeleri ile geri gelir ve bir bebekle karavanda yaşamamızı beklemiyorsun ya? der. Elise' in mutluluğu yüzünden okunur ve Didier' den gelen telafi girişimini kabul eder. Yine 110. dakikada, şiddetli tartışmanın ardından Elise, Didier' e haklısın bir şeyler değişmeli der. Birlikte Maybell' in eşyalarını boşaltırlar, odasını boyarlar. Maybell' in ölümünden önce farklı sahnelerde çift birbirine onarma girişiminde bulunmuş ve onarma girişimlerine karşılık vermişlerdir. Maybell' in ölümünden sonra ise onarma girişimlerinin giderek azaldığı görülmüştür.

Mahşerin 4 Atlısı

Eleştiri, hor görme/aşağılama, savunma, duvar örme davranışları Gottman kuramına göre mahşerin dört atlısı olarak adlandırılır. **Eleştiri;** eylemden ziyade eşin kişiliğine yönelik olumsuz ifadeler kullanmaktır. 74. dakikada Didier, televizyonda kürtaj karşıtı haberleri dinlerken bir anda öfkelenir, bütün dünya kafayı dinle bozmuş, sen de öylesin pencereye konan kuşu Maybell sanıyorsun diyerek bağırır. **Hor görme;** iğneleme, kuşkuculuk, sıfat yakıştırma, göz devirme, alay etme, küçümseme davranışlarını içermektedir. Filmin 82. dakikasında Didier,

sahne öncesinde müzisyen arkadaşlarının yanında alaycı bir ifade ile artık adı Elise değilmiş, Alabama imiş, resmi olarak adını değiştirmiş der. Alaycı ifadenin beden diline ve yüz ifadesine yansdığı görülür. **Savunma**; çiftlerden birinin yaşanan problemler konusunda sorumluluk almaması ve her zaman ‘ben masumum’ demesidir. **Duvar örme**; geri bildirimde bulunmama, başka yöne bakma, iletişimi kesme anlamına gelmektedir (Gottman ve Silver, 2022). 62. Dakika ile başlayan sahnelerde mahşerin dört atlısı gözlenmektedir. Didier artık bir şeyler yapmamız gerek, bu böyle devam edemez der. Her şeyin eskisi gibi olmasını istiyorsun değil mi? Der Elise. Elbette diye yanıtlar Didier. Elise, Maybell doğmadan önceki gibi mi? zaten onu hiç istememiştin der. Karşılıklı olarak eleştiriler ve suçlamalar başlar. Sen hamileliğinin ilk üç ayında sigara içtin, senin ailende kanser var, onu hiç istemedin, der ve iyice tansiyon yükselir, burada Gottman yönteminin kavramlarından olan taşmaya örneğini görebiliriz. **Taşma**; tartışmaların alevlenmesi, çiftin sakinleşmekte güçlük çekmesi ve sonradan pişman olacakları şeyler söylemesi, tüm bunları yaparken fizyolojilerinde de değişiklikler meydana gelmesi olarak tanımlanmaktadır (Gottman, 2020).

Yas

Yasla ilgili yapılan çaişmaların geçmişi 19. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Darwin’ in İnsan ve Hayvanlarda Duyguların İfadesi adlı kitabı hem beden dilini hem de yasin belirtilerini inceleyen ilk bilimsel çalışma olarak tanımlanmaktadır. Darwin’ e göre yas insanın en güçlü duygusudur ve yas içindeki insanların yüzleri, yüz kasları aracılığıyla ortaya çıkan bir keder ifadesi taşımaktadır (Hablemitoğlu, 2022). Freud da yası acı verici bir hal olarak nitelendirmekte ve yasin nedenini kişinin bağ kurduğu nesneyi kaybetmesi olarak açıklamaktadır (Freud, 2014). Yas sürecinde kaybedilen kişi ile ilişki yeniden düzenlenmekte ve ego onarılmaktadır. Kişinin kaybıyla kurduğu ilişkiyi sürdürmekteki ısrarı kayıp sonrası yaşama uyum sağlamasının önüne geçebilmektedir (Hablemitoğlu, 2022). Volkan’ ın dediği gibi Elise ve Didier’ in da yas tutma şekillerinin parmak izi kadar kişisel olduğu görülmektedir (Volkan ve Zintl, 2010). Ölen kişinin kimliği de yas sürecini farklılaştıran faktörlerden biri olarak gösterilmektedir (Aslan ve Yelboğa). Freud bir çocuğun ebeveyninden önce ölmesinin korkunç bir şey olduğunu söylemektedir. Evlat kaybıyla meydana gelen yasin tutulması en zor yas olduğu bilinmektedir. Bir çocuğun ölümüyle ebeveynler çok değerli bir bağı kaybetmekle birlikte hayalini kurdukları geleceği de kaybetmektedirler. Bu durum evlat ölümünü yası tutulamayacak kadar acı kılmaktadır (Volkan ve Zintl, 2019). Yas sürecindeki bireyler kayıptan dolayı hassas ve kırılabilir olabilmekte ve kendilerini suçlayabilmektedirler (Aslan ve Yelboğa). Filmin 53. dakikasında Elise ve Didier’ in hem birbirlerini hem de kendilerini suçladıkları görülmüştür. Aynı sahnede yaşadıkları kayıp nedeniyle ne kadar hassas ve kırılabilir oldukları, birbirlerini yanlış anlamaya ne kadar açık olabildikleri görülmüştür. Çözümlememiş yas aile üyeleri üzerinde derin etki bırakabilmekte sıklıkla depresyon ve ilişki sorunlarına neden olabilmektedir (Boss, 2021). Didier ve Elise’ in ilişki sorunlarının çözümlememiş yas nedeniyle oluştuğu düşünülmektedir.

İntihar

Durkheim intiharı ‘ölen kişi tarafından ölümle sonuçlanacağı bilinerek yapılan olumlu ya da olumsuz bir edimin doğrudan ya da dolaylı sonucu olan her ölüm olayını intihar olarak tanımlamıştır (Durkheim, 1992). İntihar, dayanılmaz bir acıya veya olaya karşı bir tepki olarak ele alınmaktadır. Baechler bir kayıp sonrası gerçekleşen intiharı yas intiharı olarak tanımlamaktadır. İntihar, filmde Elise’ in öznel dünyasında bulabildiği çözümü temsil etmektedir. İntiharlardaki ana duygu umutsuzluk ve çaresizliktir. Sevilen birinin kaybı gibi olumsuz bir yaşam olayı kişinin öznel dünyasını yıkarak anlam bütünlüğünü bozmaktadır. Umutsuzluk, yalnızlık, boşluk, çaresizlik, öfke ve anlamsızlık duyguları içinde boğulması bireylerin intihar eğilimini arttırmaktadır (Eskin, 2014). Elise kızının olmadığı bir gelecek inşa edememiş ve yeniden yaşama tutunamamıştır.

Tablo 2. Film Analizinde Kullanılan Sahneler

Sahneler	Filmdeki Gösterim Yeri	Sahne İçeriği
1	3'	Yumuşak Başlangıç
2	5'	Sevgi Haritaları
3	9'	Sert Başlangıç
4	10'-19'-110'	Telafi Girişimi
5	16'-26'	Olumlu Bakış Açısı
6	12'	Hayalleri Gerçekleştirme
7	34'	Çatışmayı Yönetme
8	14'-20'-27'	Ortak Anlam Yaratma
9	87'	Birbirine Yönelme
10	74'-62'-82'	Mahşerin Dört Atlısı

4. SONUÇ

Kırık Çember filminde Elise ve Didier'ın kızları Maybell'in ölümü ile yaşadıkları derin yasla sarsılan evlilikleri konu edilmektedir. Bu çalışmada amaç 'Kırık Çember' filminin Gottman Çift Terapisi kavramları ile irdelenmesidir. Bu amaca yönelik olarak Gottman Çift Terapisinde yer alan karakterolojik şiddet, durumsal şiddet, onarma girişimi, onarmayı kabul etme, birbirine yönelme, mahşerin dört atlısı, taşma, güçlü ilişki evi kavramları filmde ilişkilendirilen sahnelerin ışığında izah edilmiştir. Ayrıca filmde geçen intihar ve yas olgularına da makalede yer verilmiştir. Çift ve aile terapilerinin, zorlu yaşam olayları ile karşılaşılması durumunda bireyleri ve aileleri destekleyebileceği düşünülmektedir. Literatürde film analizi bağlamında birçok farklı terapi ekolünde çalışmanın yer aldığı görülmüş ancak Gottman Çift Terapisi bağlamında bir film analizi çalışmasına rastlanılmamıştır. Bu bakımdan 'Kırık Çember' filminin Gottman Çift Terapisi yöntemi ile incelendiği bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5. KAYNAKÇA

Aslan, Ş., Yelboğa, N. (2024). Sosyal Hizmetin Yas Danışmanlığı Uygulamasında Güçlendirme Aracı Olarak Sinema: Rabbit Hole ve The Son' s Room Filmleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 15(43). 830-846

Anlatan, Ö. (2021). Deneye Dayalı Bir Yaklaşım. *Aile ve Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 4(1), 74-93

Boss, P. (2021). *Muğlak Kayıp*. Bilim ve Sanat Yayınları.

Bowen, G. (2009). Document Analysis as a Qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, Vol, 9 No, 2 pp. 27-40

Durkheim, E. (1992). *İntihar*. İmge Kitabevi.

Eskin, M. (2014). *İntihar Açıklama, Değerlendirme, Tedavi ve Önleme*. Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Freud, S. (2014). *Yas ve Melankoli*. Telos Yayınevi.

Gottman, J., Silver, N. (2022). *Evliliği Sürdürmenin Yedi İlkesi*. Varlık Yayınları.

Hablemitoğlu, Ő. (2022). *Yas Uzun Bir Veda*. Dođan Yayınları.

Kümbetoğlu, B. (2017). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. Bađlam Yayıncılık.

Sak, R., Şahin Sak, İ., Şendil, Ç., Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250

Terbaş, Ö. (2013). *Sinema ve Psikanaliz Filmler ve Bilinçdiři*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

The Gottman Institute. (2020). Dr. John M. Gottman and Dr. Julie Schwatz Gottman.

Yöntem, M. K., İlhan, T. (2018). Boşanma Göstergeleri Ölçeđinin Geliřtirilmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 18(41).

Zintl, E., Volkan, D. V. (2010). *Gidenin Ardından*. OA Yayınları.

Zintl, E., Volkan, D. V. (2019). *Kayıptan Sonra Yaşam*. Pusula Yayınevi.